

Etnologins ouppackade ryggsäck

Lotten Gustafsson Reinius

Som doktorand blev jag förstås förbannad när någon antydde att det jag gjorde eller skrev inte skulle vara ”riktigt etnologiskt”.¹ Vad stod det där för egentligen? En tyst kunskap i hanterandet av orden och exemplen? Ett särskilt förhållande till empirin och teorierna? Uppenbarligen tillhör invändningen de där impertinenta seminarievapnen som får sin tyngd av det outtalade. Samtidigt som jag anade att innebörden var beroende av vem som talade, tycktes argumentet hämta kraft ur kollektiv konsensus. Irriterad gjorde jag alltså mitt bästa för att fort byta samtalsämne. I efterhand kan jag tycka att de där ögonblicken kunde ha förvaltats bättre, att de var uttryck för något värdefullt som borde ha frilagts och bemötts mer. För är det inte just i situationer när någon känner och försvarar, eller för all del utmanar, ett ämnes identitet som dess gränser och rörelser kan blir tydliga och möjliga att diskutera med större medvetenhet? Styrkt av en sådan eftertanke har jag (som läsaren förstås redan märkt) valt att utföra detta beställda inlägg om tillståndet för dagens etnologi, minst lika subjektivt och påstridigt som någonsin mina gamla seminariekritiker.

Kanske är det egentligen intressant att den där invändningen inte kom oftare. När jag väl hade vant mig att lägga lite band på formuleringslustan kunde jag undervisa och forska glatt i månader och år på institutionen i Stockholm utan att få några synpunkter på min ämnestillhörighet. Uppenbarligen höll jag mig för det mesta tryggt innesluten i normalvetenskap; den omarkerade identiteten är ju en del av den

privilegierade centrumerfarenheten. I så fall är det väl också följdriktigt att jag började känna mig ”riktigt etnologisk” först när jag lämnat universitetet och hemmainstitutionen. Faktum är att jag kom att bli verkligt upptagen, och tidvis närmast missionerande, av min ämnesmässiga hållning, först i en situation där den på många sätt var skavande och fel.

En personlig erfarenhet

Att navigera i den postdoktorala tillvaron kan, som bekant, föra en till oväntade platser. Själv befann jag mig som nydisputerad i Etnografiska museets källare. Uppdraget var att ”kvalitativt inventera” samlingar som förts till Sverige från områden kring Kongofloden.² Potentiellt inbegrep detta tusentals, för mig närmast ogripbara mängder, bruks- och kulturföremål som tillverkats för helt andra ändamål än att vila på hyllor och skåp i de välordnade magasinen. Merparten hade sällan eller aldrig ställts ut utan utgjorde en del av den väldiga, närmast osedda och oberörbara, materialitet som ger museerna deras yttersta legitimitet och stadgar deras kölar i färden mot framtiden. Också efter att jag lämnat museiförråden, blev jag kvar där i tanken länge, närmast bergtagen av fenomen och material som tycktes kräva nya frågor och oceaner av tid. Men nu ska jag inte frestas att börja skriva om det. Det var ju om den etnologiska identiteten det skulle handla, om hur den tog form och kom till min hjälp i den initiala förskräckelsen inför det så kallade ”föremålsberget”.

Känslan av att ha hamnat fel hade flera

bottnar. Som etnolog på ett etnografiskt museum, utan större meriter som "afrikanist" än ett volontärarbete och en lyckligt överstämmande malariaattack i tjugooårsåldern, befann jag mig på ett område som paradoxalt nog kändes otillåtet och otidsenligt på samma gång. "Materiell kultur från Kongo" var en empirisk avgränsning definitivt på fel sida av gränsen mot systerämnet antropologi. Men inte nog med det. Materialet var också beläget på räjonger som länge hade legat i vetenskaplig träda. De etnografiska föremålssamlingarna, en gång lika centrala för att bygga upp antropologiämnets vetenskapliga och offentliga legitimitet som de kulturhistoriska museernas för folklivsforskningen, hade kallnat som forskningsfält, till förmån för studier av samhällen och sociala processer. Jag befann mig kort sagt på främmande mark och i spåren av övergivna paradig.

En del av den där "övergivenheten" (som redan är på god väg att vändas i en motsatt rörelse) var kanske logiskt kopplad till oviljan bland antropologer att identifiera sig med ämnets tidigare roller i koloniala kontexter som präglades av asymmetriska maktförhållanden. Kanske var det också därför som vissa antropologer sökte sig mot mer närliggande och mindre moraliskt minerade fält? Deras (relativa) övergivande av den koloniserade omvärlden och vår av det gamla bondesamhället tycks ibland ha fört oss till samma plats. Så kallad "antropologi hemmavid" utförs ju inte sällan i miljöer och sammanhang av det slag många av dagens etnologer också utforskar. Med det postkoloniala uppvaknandet hade aningslöshetens tid hur som helst tagit slut, i vissa fall till den grad att motreaktionerna började komma.

De kongolesiska museisamlingarna som

Kanske blir vissa aspekter av svenskheten, detta vaga men inom etnologin etablerade studieobjekt, tydligare om man låter fältet vidgas utanför den geografiskt avgränsade nationen? Missionärsparet Elin och Carl Börrison stannar till i en by under en resa år 1897. Svenska missionskyrkans arkiv. Fotograf okänd.

(åtminstone symboliskt) lämnats att samla damm, hade tillkommit inom ramen för ett av Europas mest ökända erövringsprojekt, Leopold den andres Kongofristat. Hur skulle jag själv kunna undgå att känna mig förklädd och illa till mods inför detta, i en forskarroll som tagen ur en skräckfilm, markerad av kyliga instrument som vinkelmätare, förstoringsglas och vita bomullshandskar? Jag sträckte mig intuitivt bakåt, mot en etnologisk ryggsäck jag nära nog hade glömt var med. I de nedersta lagren av packningen, en bra bit under doktorandtidens allt mer självklara fältarbets- och samtidsorientering, fanns en ämnestradition som (vid närmare eftertanke alltför lättvindigt, vilket vi ska återkomma till) tycktes garantera en plats av utanförstående samtidigt som den också gav vetenskaplig legitimitet. Som etnolog, eller kanske nästan mer som en traditionell och igenkännbar folk-livsforskare, kunde jag äntligen, med givet mandat, närma mig samlingarna som spår av en *kulturhistorisk* kontext, med fokus på de svenska samlarna och deras skapande av minnen, makt, mening och form (bl.a. Gustafsson Reinius 2008a, 2008b). Med sin blandning av globala evangeliseringsambitioner, praktiskt sinnelag och spökrädsla tycktes, åtminstone vissa, av dessa samlande subjekt dessutom som stigna ur vad som länge utgjorde en empirisk grundbult i vårt ämne, ur det fromma och magiska bondesamhället på väg att lösas upp i stegrad modernitet.

Kolatomer på väg mot aska eller diamant

Nu var jag förstås inte så ensam som jag trodde. Man är ju sällan det. Däremot hade jag, tack vare den gamla ryggsäcken, några angenäma trumfkort i mina nya sällskap. När historiskt inriktade antropologer kritiserade det egna ämnets envisa tendens att placera in de koloniserade folken i en föreställd tid utanför historien (jfr Fabian 1983) kunde jag nicka förnöjt. Frånvaron av historiska perspektiv i många (främst äldre) antropologiska

beskrivningar framstod som en nedärvd blind fläck, en del av det infekterade koloniala arvet. I etnologins vetenskapliga projekt var däremot det historiserande – detta radikala element – inskrivet redan från början. I samtal med historiker och idéhistoriker var det förstås mindre imponerande att skryta med just det. Där fanns emellertid ett annat alternativ. I diskussioner om till exempel historiska möten i koloniala sammanhang tycktes många historiker i full färd med att införliva ett antropologiskt kulturbegrepp. Möjligheten att tala i termer av kultur användes här som ett sätt att relativisera och kontextualisera bortom de rent tidsliga processerna. Än en gång kunde jag tillåta mig att le etnologiskt och lite i mjugg. I dessa kretsar verkade det oförsynt att påminna om att de kulturvetenskapliga försöken att göra upp med kultur som något monolitiskt och essentiellt (t.ex. Öhlander 2005) gjort ett av de mest basala tankeredskapen i våra egna ämnen erkänt svåränvänt.

Självironierna till trots kvarstår faktum att jag blev en mer hängiven och tydlig etnolog för mig själv, först när jag passerat gränserna för vad jag uppfattat som ämnets givna domäner. Gissningsvis är jag långt ifrån ensam om en sådan produktiv gränserfarenhet. Etnologer tas som bekant i bruk idag i en mängd vetenskapliga och pedagogiska sammanhang. Bara som lärare gör de insatser på utbildningar med fokus på så skilda arbetsfält som museer, information, konsumtion, service, hälso- och restaurangbranschen (Ehn opubl.). Med samma lätthet som en kolatom tycks ämnet låna sig till ständigt nya föreningar och kopplingsmöjligheter. Utifrån har den etnologiska rörligheten beskrivits som en flexibel, men något konturlös och trendkänslig koreografi (Hallberg 2001). Hur vi själva ska förstå och förhålla oss till den där bindningsförmågan är inte lika givet. Ligger den i vad som sprids eller i den vetenskapliga omgivning som – beroende av hur man ser på saken – uppslukar, koloniserar eller befruktas av det spridda?

Som nämnts kan vi stå med att ha befunnit oss längre än många andra i en skärningspunkt mellan historie- och kulturvetenskap där allt fler nu trängs. Etnografiska metoder ropas det också på, visserligen ofta från instrumentellt och kommersiellt inriktade håll. Att temperaturen kring frågor om det sociomateriella och om estetikens makt tycks ha höjts i många fält borde också vara välkommet för ett ämne som traditionellt intresserat sig för kulturell form och folklig expressivitet. Ett flertal så kallade ”scientific turns” – denna tidstypiska akademiska trop som nästan utvecklats till en genre i sig – borde kunna spela folklorister och etnologer i händerna. Det gäller inte bara historikernas nämnda ”kulturella vändning” och antropologernas dito ”historiska” utan också de mer allmänna ny- och omorienteringarna mot det narrativa, rituella och materiella. En positiv tolkning av situationen är alltså att vi sedan länge är utrustade med kort som gör att tidens rörelser och förskjutningar inom humaniora och samhällsvetenskap spelar oss i händerna. Ett annat synsätt är att vi håller på att urvattnas till en posthumanistisk gröt där en växande och alltför ensidig konsensus lägger sordin på såväl kreativa konflikter som varje spår av igenkännbar ämnesidentitet. Har vi ett alldeles eget bidrag, som för tillfället är ovanligt rätt, eller deltar vi bara i samma rörelse som alla de andra, en automatisk (och allt mer nyttobetonad) marsch mot den trånga punkt där i förlängningen inget annat väntar än den intellektuella död som ligger i den totala samstämmigheten?

Kloka föreläsare för etnologin har också oroat sig för rörelsen utåt och bort för att den tycks tömma och försvaga tidigare centrum. ”Vilka konsekvenser”, frågar sig exempelvis Billy Ehn, ”får denna centrifugalkraft för ett enskilt ämne?” Gotlandsprofessorn Owe Ronström talar om risken för banalisering och trivialisering i den snabba tillväxtens och breddningens efterföljd. Bilderna som målas upp får mig att associera till Yeats (1920)

välkända och sorgsna poem om det tillfälle i striden när försvaret börjar vackla som resultat av splittring:

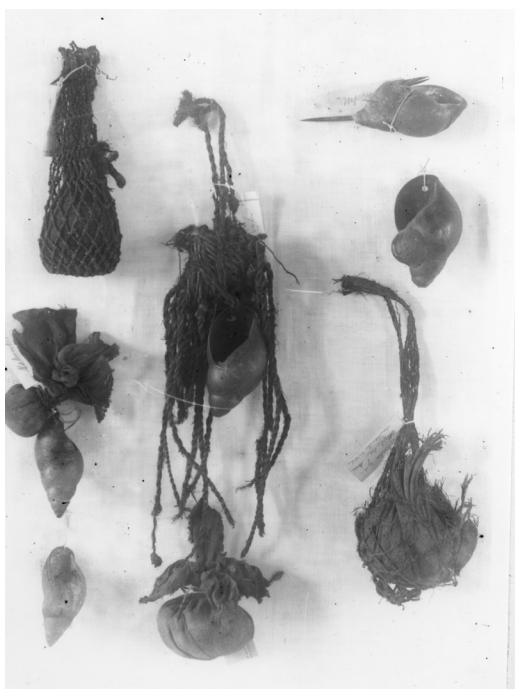
Turning and turning in the widening gyre
The falcon cannot hear the falconer;
Things fall apart; the centre cannot hold; - - -

Men vad är det egentligen för röster och centrum de utflygande forskarna och lärarna riskerar att tappa kontakt med? Talar vi om hur etablerade universitetsinstitutioner förlorar sin samlande kraft eller om risken att tappa bort fundament i ämnets kunskapstradition? Paradoxalt nog kan ju, som exemplifierat av min nämnda erfarenhet, en förflyttning från institutionella centra, innebära ett närmande till ämnesmässiga traditioner. För den individuella forskaren är nu ingendera rörelsen riskfri. Min belåtenhet över att ha återfunnit den kulturhistoriska rollen, i botten av ryggsäcken, var uppenbart blandad med beskares misstankar. Hur länge skulle matsäcken räcka i en miljö utan inomvetenskapliga samtal? Och var den egentligen tillräckligt färsk för att vara stärkande?

Föräldrauppror eller beröringsskräck

Det brukar påpekas att etnologiämnet har en särskild förmåga att uppmärksamma och tolka tillvarons oändliga mängd till synes betydelselösa – och inte sällan ordlösa – uttryck och detaljer. Men trots detta har kunskapsmålen ofta förlagts *någon annanstans*, i en renodlat kognitiv, kulturell struktur. I en artikel om Albert Eskeröd, påpekar Ronström (2008:92) att den etnologi som dominerat under de senaste decennierna ofta tagit spjårn mot en föreställning om ämnets tidigare ensidiga upptagenhet av det materiella. Själv menar han att argumentet motsägs vid en omläsning av de anklagades texter. Ronström för också ett kritiskt resonemang om vad han ser som en motsatt, men lika problematisk tendens i de senare dominerande inriktningarna, en risk att fastna i jakten på det undanglidande inre, det

”bakomliggande”. Inom kultur- och samhällsvetenskaperna märks idag en rörelse från tidigare fokus på det rent sociala (om något sådant nu går att föreställa sig) och mot det sociala materialitet (t.ex. Miller 2006, Henare m.fl. 2007). Också i det här sammanhanget skulle en tätare koppling till den tidigare etnologin kunna stärka vårt bidrag. Ett ämne som skapat minst en hyllmeter om slagor, folkdräkter och husbyggnadstekniker, bör väl med särskilt självförtroende kunna bejaka ett återtag till det tingsliga och tingen som forskningsfält? Det är en reträtt som tycks bygga på övergivandet av dualistiska uppfattningar om tillvaron som tydligt uppdelad i yta och innehåll, ett meningsfullt inre och en materiell yttervärld, lika ordlös som betydelsemässigt tom.

Kraftladdade föremål, så kallade *minkisi*, från Nedre Kongo, ursprungligen skapade och använda av rituella experter vid förra sekelskiftet för att söka skydd, sanning, straffa eller läka. Senare förvärvade av svenska samlare och omvandlade till etnografiska objekt och missionspropaganda. Svenska missionskyrkans arkiv. Fotograf okänd.

Det är lite ironiskt att min egen återkomst till samlingarna fått gå omvägen via föremål och förvärvskontexter som varit formerande för en annan disciplin, för antropologin.³ Å andra sidan är det inte första gången som etnologer åker ett slags snålskjuts på detta närliggande ämne. Det gäller metod- och teoriutveckling, men också vårt förhållande till vetenskapshistorien. För hämtade inte våra – i och för sig nödvändiga – debatter om representation och reflexivitet (Ehn & Klein 1989, 1994) sin främsta inspiration i antropologins energiska uppgörelse med *sina* klassiska teorier och beskrivningar?

Inom antropologin tycks man ständigt ha varit i färd med ett intellektuellt energigivande föräldrappror, man har bänglat och bråkat, läst om, presenterat förnyande tolkningar av och argumenterat med och emot (vad som därmed förstås allt kraftfullare befästs som) sina stora klassiker. Våra egna har först på senaste tid börjat tas ner och dammas av från hyllorna.⁴ Belysande nog lär sig en doktorand på den etnologiska forskarutbildningen fortfarande nog mer om van Gennep, Malinowski, Douglas och Geertz än om Erixon, von Sydow eller – för att dra linjerna något vidare utåt – Herder eller bröderna Grimm.

Brottet med den tidigare folklivsforskningens etablerade vetenskapliga modus och fält tycks ha varit snabbt och mycket genomgripande. Som nyanländ grundstudent vid Stockholmsinstitutionen i slutet av 1980-talet behövde man inte vara överdrivet känslig för att uppfatta skepsisen bland merparten av lärarna, när man gav luft åt sitt intresse för folkliga trosföreställningar och magiska riter. Det var alldeles tydligt *efteråt* och bara att konstatera att något hade skett som gjorde att inte bara vissa forskare, utan hela empiriska fält, kommit att omfattas av en subtilt kommunicerad beröringsskräck. Att vidgningen av ämnet mot samtidskontexter och nya teorier, både alstrade kreativitet och öppnade givande perspektiv behöver inte förnekas. Men något

gick också förlorat, utöver relationen till vissa läsare.

Rebecka Lennartsson uttrycker det kärnfullt som att ”vi blev liksom hängande på gårdsgården, mellan knuttimringen och subjektets död”.⁵ Allmänhet och media hängde inte heller riktigt med. Så som Ronström (opubl.) beskriver det började en klyfta skapas mellan forskarnas intresse för ”kulturella processer” och omvärldens förhoppningar om att fortsatt få höra om ”tomtar och troll”.

Förstå mig nu rätt. Inte vill jag väl med berått mod inta rollen som världsfrånvänd och reaktionär tomteforskningskramare? Kanske är det vare sig knuttimringen eller subjektsteorierna som är problemet, utan själva gårdsgården: detta att vi haft så bråttom vidare att vi rest en avskiljande gräns mot dåtiden och ett outtalat förbud mot att vända sig om. Samtidigt som jag kan yvas bland antropologer och andra, över vissa element i den etnologiska disciplinens bakgrund, kan jag känna mig djupt avundsjuk på deras kreativa uppgörelser med sin identitet. Där vi har brutit med våra rötter, på ett sätt som skapat minnesförlust och en vag känsla av pinsamhet, har de fortsatt med ett förlösande föräldrappror som blottat somligt med skoningslöshet, men också förmått förena avståndstagande med kontinuitet och tydliggöranden.

Att börja föra en större dialog med det förflutna handlar inte bara om att rädda och återanvända. Ett troligt pris är att stoltheten också får sig en och annan törn. Arv som man inte gör upp med kan som bekant fortsätta att verka desto mer förödande. Jag erkänner gärna svagheten själv. Först när Etnografiska museet tydligt framstod som en del av den svenska kulturhistorien blev jag medveten om att Nordiska museet också kan förstås som kolonialt. Hur trivsamma var egentligen de förvärvskontexter, där våra föregångare i ämnet byggde upp och gav legitimitet åt folklivsforskningen? Också när bondesamhällets rituella experter lämnade ifrån sig sina

redskap till samlare kan man med fog tala om asymmetriska maktrelationer, där den enes kunskap och hantverk dömdes ut och disciplinerades. Vad kostade det egentligen ”folket” att skrivas in i en sentimentaliserande berättelse om autenticitet och ovetskap? Som nämnts har antropologin både fått problem och injicerats med teoretisk energi av den postkoloniala kritiken. Det verkar nästan som om vi har lättare att se och delta i det än att fråga oss själva vad det post-nationella tillståndet reser för utmaningar mot vårt eget ämne. Hur mycket av den omdiskuterade krisen handlar om att den (nästan alltid underförstådda) ram av svenskhet, som omgett ämnet blivit allt mer problematisk? Jag är gärna med och drar en lans för vår rätt att fortsätta tänka och skriva på det språk som för de flesta av oss är vårt

Dessa avgudabilder, djur- och människofragment, de så kallade ”Kaptan Elins trolltyg” har en social biografi som inrymmer (fysiska och symboliska) rörelser mellan ett flertal olika kategorier. Från att ha varit kraftladdade verktyg blev de rättsmaterial (vid Göta hovrätt till 1864), historiska data (Historiska museets samlingar till 1926) och slutligen materiell folkkultur (Nordiska museet, där de bevaras i skrivande stund). Att andligt och rituellt laddade föremål från olika delar av världen hanterats av skilda vetenskaper och museer har bidragit till att bevaka centrala gränser i vår självförståelse. Nordiska museets bildarkiv. Foto: Sören Hallgren, Nordiska museet.

bästa uttrycks- och tankeredskap, men jag tror också det kan vara nyttigt att fråga sig, om inte något av oron över engelskans intåg i akademien också petar på vår fasa inför en insikt om i hur hög grad vi talar inifrån ett projekt som länge fått sin legitimitet genom att vara snävt nationellt.

När någon tar upp det där med att vara eller inte vara etnologisk igen, hoppas jag kunna svara bättre än förut. Delvis gäller det väl att hålla igen den ständiga frestelsen att nicka instämmande och istället tillsammans försöka dubbelklicka sig fram till innebörden. Självklart ska ett ämne förändras och respektlöst röra sig över gränserna: leve etnologerna i alla nya kombinationer och världar! Men att vandra långt kräver en känsla av medveten riktning, både framåt och bakåt. Att packa upp ryggsäcken är inte motiverat av förändringsrädsla (hoppas jag i alla fall). Granskar vi den traditionella kunskapsproduktionen och dess fundament finner vi i bästa fall redskap för att hantera en situation som paradoxalt nog både tycks rymma möjligheten att vi blir starkare och mer överflödiga. Säkert finns både empiriska fält och texter i packningen, som det kan vara givande att lyfta fram på nya sätt. Inte minst öppnar sig en möjlighet att granska (och kanske mer aktivt förflytta) de uppdelningar och gränser som en gång formade och befäste ämnet.

Lotten Gustafsson Reinius, FD, forskarassistent

Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusstudier, Stockholms universitet

Noter

- 1 Artikeln är en bearbetning av ett muntligt inlägg vid den ämneskonferens i etnologi som hölls på Vitterhetsakademien den 22 oktober 2008. Jag vill tacka Simon Ekström och Madeleine Gustafsson för att med mycket kort varsel bidra med kloka och språkligt känsliga kommentarer.
- 2 Projektet finansierades inledningsvis av Kulturrådet och fick en fortsättning genom forskningsprojektet

”Förfadern i montern. En postkolonial analys av svenska museisamlingar från Kongostaten”, som delfinansierades av Riksbankens Jubileumsfond och har resulterat i artiklar och arbete med utställningar.

- 3 I skörden av nyare etnologiska avhandlingar finns åtminstone ett par som gått rakare vägar. Inom ramen för Nordiska museets forskarskola har både Marianne Larsson (2008) och Anneli Palmesköld (2007) gett sig i kast med något så otidsenligt och djärvt som etnologiska analyser av textila kulturhistoriska samlingar.
- 4 Ett exempel på det är den välbesökta sessionen om etnologiska klassiker som hölls vid Nordiska etnolog- och folkloristkongressen i Stockholm i juni 2006 och som också satt avtryck i ett antal RIG-artiklar.
- 5 Se Rebecka Lennartssons inlägg i detta RIG-häfte.

Referenser

Opublicerade

- Ehn, Billy (i samarbete med Lena Gerholm och Ulrika Wolf-Knuts) ”Etnologiämnet i Sverige”, diskussionsunderlag till den etnologiska ämneskonferensen i Uppsala 12–13 november 2008.
- Ronström, Owe ”Etnologiproblem”, diskussionsunderlag till den etnologiska ämneskonferensen i Uppsala 12–13 november 2008.

Publicerade

- Ehn, Billy & Klein, Barbro (red.) 1989: *Etnologiska beskrivningar*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.
- Ehn, Billy & Klein, Barbro 1994: *Från erfarenhet till text: om kulturvetenskaplig reflexivitet*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.
- Fabian, Johannes 1983: *Time and the Other: How anthropology makes its object*. New York: Columbia University Press.
- Gustafsson Reinius, Lotten 2008a: ”Innanför branddörren: om etnografiska samlingar som medier och materialitet”. I: Solveig Jülich, Patrik Lundell & Pelle Snickars (red.) *Mediernas kulturhistoria*. Stockholm: Statens ljud- och bildarkiv.
- Gustafsson Reinius, Lotten 2008b: ”Elden eller evigheten? Materiella punctum i svenska museisamlingar från Kongostaten”. *Tidsskrift för kulturforskning*. 4.
- Hallberg, Margareta 2001: *Etnologisk koreografi: Att följa ett ämne i rörelse*. Nora: Nya Doxa.

- Henare, Amiria Holbraad, Martin & Sari Wastell (red.) 2006: *Thinking through things: theorising artefacts ethnographically*. London/New York: Routledge.
- Larsson, Marianne 2008: *Uniformella förhandlingar: hierarkier och genusrelationer i Postens kläder 1636–2008*. Stockholm: Nordiska museet.
- Miller, Daniel (red.) 2005: *Materiality*. Durham, NC: Duke University Press.
- Palmsköld, Anneli 2007: *Textila tolkningar: om hängkläden, drättar, lister och takdukar*. Stockholm: Nordiska museet.
- Ronström, Owe 2008: "Intressedominans och motivattraktion: Form och innehåll i Albert Eskeröds Årets äring". *RIG 2*.
- Yeats, William Butler, 1920: "The Second Coming" I: *Michael Robartes and the Dancer*. Churchtown.
- Öhlander, Magnus (red.) 2005: *Bruket av kultur: hur kultur används och görs socialt verksamt*. Lund: Studentlitteratur.

SUMMARY

The – Yet to be Unpacked – Backpack of Ethnology

Many ethnologists today share experiences of finding themselves on fertile grounds, off established disciplinary borders. Some representatives of the discipline have expressed their concern about this mobility. But what are the multidisciplinary engaged ethnologists actually leaving, intellectual traditions or physical academic environments? The motion away from the latter may at times, paradoxically, represent a closing up to the first. Ongoing scientific currents have increased the interest in phenomena and fields where ethnologists have established tools, for instance in the crossroad between history, culture and aesthetics, in the socio-material nature of culture and in ethnography as a research method. While such development may threaten our characteristics it also equips us with historical advantages.

In comparison with the creative self-criticism of anthropology, the ethnological dialogue with the scientific past has only started recently. A crucial element in the revolutionary "abandonment" of traditional folk life research concerns the relation to materiality (including the museum collections that were crucial to the discipline's establishment). As the long dominant dualisms of surface and content, materiality and sociality seems about to dissolve, the road is cleared for new ways of (re)approaching lost fields and legacies. However, importantly, such reunions are not to be seen (only) as ways to seek threatened identity but also as tools to criticize more consciously. Heritages that rest untroubled continue to work in peace, also in problematical ways. The post national situation today challenges us to question inherited narrow frames of our scientific identity.